

פרשת צו — הקומץ והגאולה

נאמר בפרשה: "וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְקִמְצוֹ מִסֵּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמֶנֶה, וְאֵת כָּל הַלֶּבֶנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה, וְהַקֵּטִיר הַמִּזְבֵּחַ רִיחַ נִיחֹחַ אֲזַכְּרֶתָּהּ לָהּ" (ו ח)

מכל קורבן הבא מן החי מקטירים על המזבח את האימורים, שהם החלב, הכליות ויותרת הכבד; ומהמנחה הבאה מהצומח מקריבים על המזבח את הקומץ והלבונה.

כיצד קומצים?

הכוהן מכניס את צדדי אצבעותיו לתוך המנחה ומצמיד את שלוש אצבעותיו האמצעיות לכף ידו, המנחה הנשארת בכף ידו הקמוצה היא הקומץ המוקטר על המזבח.

סיפור מיוחד על הקמיצה מסופר במסכת מגילה (טז):

כשהגיע המן הרשע כדי להרכיב את מרדכי היהודי על הסוס, הוא ראה את מרדכי מלמד את החכמים כיצד קומצים מהמנחה. שאל אותם המן: "מה אתם לומדים?"

ענו לו: "מי שמקריב מנחה בזמן שבית המקדש קיים, מקטיר ממנה הכוהן קומץ, ומתכפר לו".

אמר להם המן: "הקומץ הקטן שלכם ניטרל את כל הכסף שנתתי לאחשוורוש כדי לקבל רשות להשמיד אתכם!"

מדוע בחר מרדכי ללמד הלכות מעשיות של עבודת המקדש?

במצב שבו עם ישראל היה מפוחד ומיואש מגזרת המן להשמיד להרוג ולאבד, אמר להם מרדכי: "אל תתייאשו! הכול יכול להתהפך. תבטאו את האמונה שלכם בלימוד מעשי כיצד נקמוץ כשייבנה המקדש, אף על פי שעכשיו זה נראה לא מציאותי בכלל. בזכות האמונה הזאת תבוא תשועה לעם ישראל, ונזכה לקמוץ במקדש".

הוסיף על כך רבי ישראל מאיר הכוהן, ה"חפץ חיים", בספרו "תורה אור" (חלק ג): זה שסיפרו לנו חכמינו ז"ל מעשה מרדכי ולימודו עם התלמידים, להורות שאפילו בעת שצר לו לאדם מאוד, אל יפטור עצמו מלימוד ענייני הקורבנות דבר יום ביומו, כמו שעשה מרדכי אף שהיה אחר חורבן הבית, וזכות זה יכול להצילו מכל צרה. בדומה לכך מובא בזהר (חלק א דף ק א) בשם התנא רבי כרוספדאי שכל מי שלומד את דיני הקורבנות וכוונתו היא שלימודו יכפר על החטאים כמו שמכפרת הקרבת הקורבן – מובטח לו שלא יינזק.

ומניין לנו שלימוד על הקורבנות מכפר כמו הקרבתם?
כך לומדים משיחתו של אברהם אבינו עם ה', כמובא במסכת מגילה (לא):

אמר אברהם לפני הקב"ה: "רבוננו של עולם, שמא חס ושלום יחטאו ישראל, ואתה תעניש אותם כמו שהענשת את דור המבול ודור הפלגה?"

אמר לו הקב"ה: "לא אשמיד אותם".

אמר לפניו: "רבוננו של עולם, בְּמָה אֲדַע?" (בראשית טו ח)

אמר לו הקב"ה: "קַח לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֹר וְגֹזֵל" (שם ט), כלומר, כשיקריבו קורבנות יתכפר להם.

שאל אברהם: "ומה יהיה בזמן שאין בית מקדש?"

אמר לו הקב"ה: "כבר תיקנתי להם סדר קורבנות, וכל זמן שיקראו בתורה פרשיות אלו, מעלה אני עליהם כאילו מקריבים לפניי קורבנות, ומוחל אני על כל עוונותיהם!"